

COVID 19 Txostena Martxo-a-Azaroa 2020

CARITAS GIPUZKOAk, 2020 urteko martxotik azarora lagundu dituen pertsonen eta familien datuak oinarritzat hartuta, bilakaerari buruzko txosten honetan egiaztatu dugu, Covid-19ak zein eragin sozio-ekonomiko eta emozional sakona izan duen gure inguruneetan.

Denbora aldetik bi une izan dira. Hasierako etapa, itxialdi garaian (martxoa – maiatza), ordura arte CARITAS GIPUZKOAra inoiz hurbildu ez ziren pertsona eta familien **hazkunde** nabarmena gertatu zen. Eta bigarren aldian (ekaina - azaroa), nahiz eta eskualde jakin batzuetan kopuruak gora egin, CARITAS GIPUZKOAri laguntza eskatu dioten pertsonen kopurua **egonkortu egin da**.

Txosten horrek bi zati ditu, CARITAS GIPUZKOAren artatzen ditugun etxeen (familiak), eta Etxerik Gabeko Pertsonen gizarte-errealitate ezberdinak.

PANDEMIA HONETAN CARITAS GIPUZKOATIK ETXEETARA ESKAINI DEN ARRETA

MARTXOTIK AZARORA BITARTEKO ZENBAIT DATU

- Martxotik azarora, CARITAS GIPUZKOAK **3969 familiari/etxeri eman die laguntza** parroketako Caritaseko sarearen bidez, eta **onuradunak 5641 izan dira**. Berezitasuna izan da aurrez aurreko 84 harrera kasutan lana aldatu egin dela, eta maiatzaren amaierara arte telefono bidez eman zela arreta soziala. Horren ondorioz, sareak berak martxoko itxialdiaren aurretik zuen gaitasuna eta lagundutako pertsonen bolumena murriztu egin zen 2019ko datuekin alderatuta. Alabaina, ehunekoen arabera datuek pandemia honetan lagundu ditugun aurpegiak eta egoeren erradiografia erakutsi diezagukete.

- **Etxe berri horietatik guztietatik %25ek** lehen aldiz jaso du gure arreta; hau da, pertsona horiek ez zuten aurreko urtean parroketako Caritaseko sarearen laguntzarik jaso. Gure ondorioa da krisiak, lehen unean, bazterketa-sozialaren esparrutik ateratzen ari ziren familiei erasan ziela; hau da, egoera prekario samarrean egonik, krisi honek berriro ere prekariedade horretan erorarazi dituela.

- Hau da familien tipologia, ehunekotan:

Guraso bakarrekoak:	% 21,3
Bikoteak seme-alabekin:	% 26,4
Bikoteak seme-alabarik gabe:	% 5,5
Banakoak:	% 43,4
Beste batzuk:	% 3,4

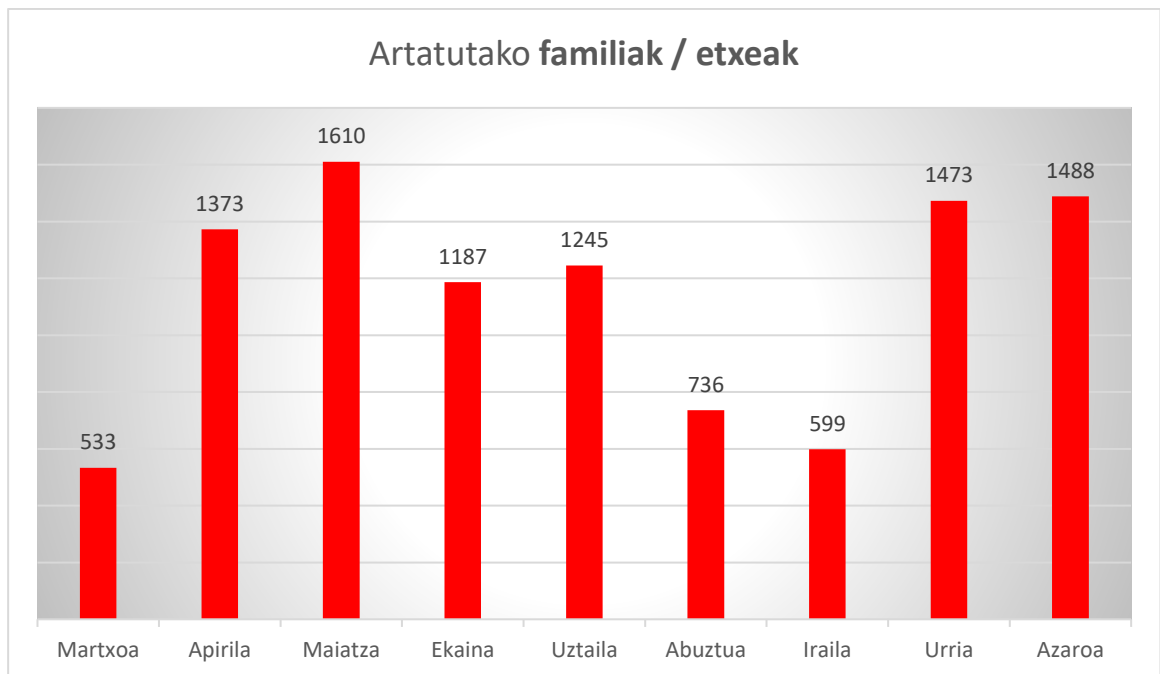
- Etxe horietako onuradun guztien artean:

Gizonak:	% 42,3
Emakumeak:	% 57,7

- Adinaren arabera banatuta:

18 urtetik beherakoak:	% 17,2
18 – 29 urte artekoak:	% 20,5
30 – 45 urte artekoak:	% 39,3
46 – 60 urte artekoak:	% 18,8
60 urtetik gorakoak:	% 4,2

- Familia horiei eskainitako arretaren bolumena, hilabetez hilabete banatuta:

CARITAS GIPUZKOAREN ERANTZUNA

CARITAS GIPUZKOAREN erantzunak harreman-akonpainamenduaren eta behar materialei laguntzeko erantzunen eremuan bideratu dira.

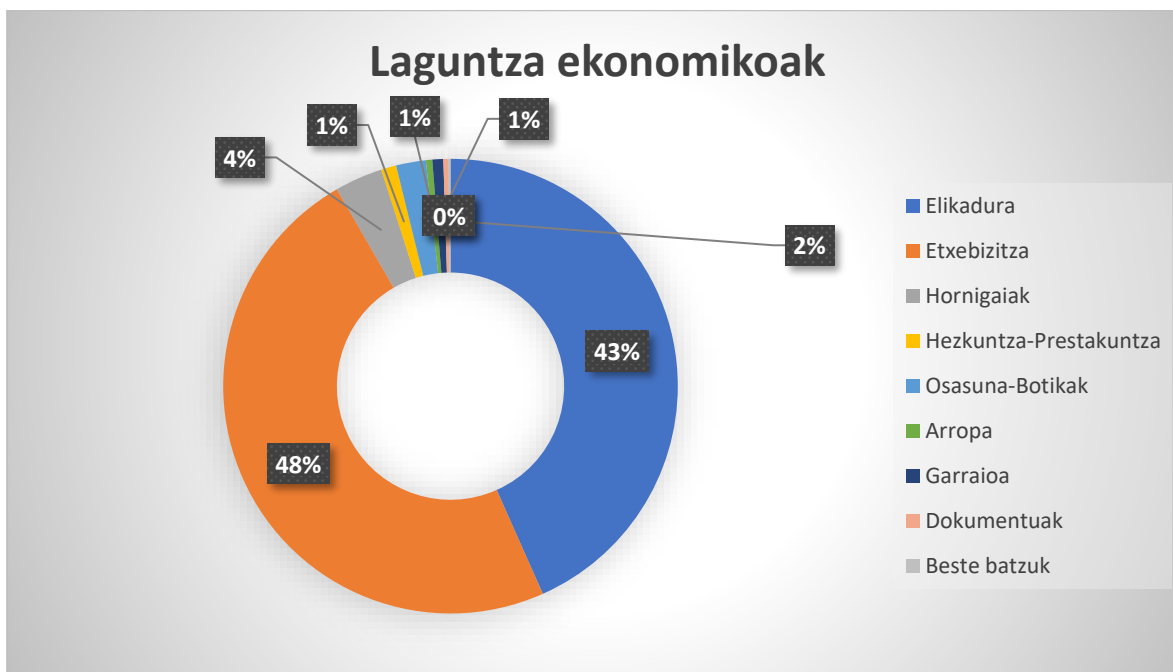
- Laguntza emozionala, beharrean daudenei erantzunez eta haiengandik hurbil egonez.
- Dauden baliabide publikoei buruzko informazio eta orientabide soziala.
- Oinarrizko beharrezane (biziraupena, etxebizitza, hornigaiak, etab.) erantzuteko laguntza.
- Oinarrizko gizarte-zerbitzuekin koordinazioa, lankidetzan aritzeko, gizarte-laguntza osagarria eskainiz.

Hasieran, konfinamenduan (martxoa-maiatza), laguntza-ekimen publiko berriak jarri ziren martxan, eta lehendik zeuden prestazioak eskuratzeko baldintzak malgutu egin ziren. Hala ere, bigarren etapan, ekaina-azaroa, ohiko sarbide-baldintzetara itzultzen da.

LAGUNTZA EKONOMIKOAK

- Familia horiei, **3969 familia/etxe**, emandako laguntza ekonomikoa, guztira, **1.378.375,4 €-koa** izan da, honela banatuta:

Elikadura	597.449,3 €	Etxebizitza	666.090,2 €
Hornigaiak	46.914,35 €	Hezkuntza-Prestakuntza	14.837,84 €
Botikak / Osasunerako higienarako materiala eta	29.163,26 €	Arropa-ticketak / Arropa	6.268,9 €
Garraioa	10.685,95€	Dokumentuak	4.876,5 €
Beste batzuk	2.089,1€	GUZTIRA	1.378.375,4 €

- Nabarmendu behar da Eusko Jaurlaritzak 'Azken Sarea Indartzen' funtsa sortu izana, eta funts horretan CARITAS GIPUZKOAK parte hartzen du. Funts hori Lanbideren Gizarte Babeseko Sistemari sartzen ez diren pertsonentzat da, hau da, Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta (DBE) jasotzen ez dutenentzat.

“ASI - AZKEN SAREA INDARTZEN” FUNTSA (EUSKO JAURLARITZA):

- Martxoaren 15etik azaroaren 30era epean, CARITAS GIPUZKOAK, **1189 familia** artatu ditu funts horren esparruan, hau da, **2295 onuradun** (645 pertsonak, pertsona bakarreko familiak osatzen dituzte, eta 544 familiak, berriz, 1650 lagun).
- Funts honen kontura **874.314,32 €** eman dira guztira. Funts horrek elikadura, etxebizitza eta mantentze-arloetan, eta osasunean (osasun-sistema publikoan emandako medikazioaren hondar-kontzeptua) laguntzen du.

CARITASEK LAGUNTZEN DITUEN ETXEEN PROFILA

- **Diru-iturririk gabe geratu ziren pertsonak**, itxialdiaren aurretik ere prekarioak zituztenak, eta gaur egun langabezian jarraitzen dutenak, arrazoi hauetakoren bat dela medio:
 - Lan-sektore prekario eta ezegonkorrak eta koronabirusaren egoerak zuzenean kaltetutakoak, hala nola:
 - Etxeko zerbitzua: sektore honek kalte zuzena jasan du, zaintzaileak bazter batera utzi direlako, eta, gainera, kutsatzeko beldurrez langile horien eskubideak murriztu dira (eguneko atsedeen-orduak hartzeko edo lan egiten duten etxetik kanpo asteburuak igarotzeko eragozpenak etxe barneko langileen kasuan, soldadak txikitzea, etab.)
 - Ostalaritza-sektorea... jarduera edo kontsumo txikiagoa, eskuragarritasun edo berreskuratze txikiagoa.
- **Egoera administratibo irregularrean dauden atzerritarrak.**
 - Sektore berak: etxeko zerbitzua, ostalaritza, ordukako lanak, etab.

- Gizarte Babeserako Sistemaren **diru-prestazioak (DBE, KGP, GLL...)** eskuratzen ez dituzten pertsonak.
 - Prestazio horiek eskuratzeko gutxieneko baldintzak betetzen ez dituztelako:
 - Erroldatu gabe daude, hori da administrazio publikoan sartzeko eta sistemaren prestazioak jasotzeko atea.
 - Ez dutelako Autonomia Erkidegoan erroldatuta egin beharreko gutxieneko denbora betetzen.
 - Ez dute alokairu-kontratu formalik, hori baita prestazioak eta laguntza sozialak jasotzeko beste baldintzetako bat.
- Esanguratsua da arreta jaso dugun **etxeetako banakako pertsonen** ehunekoa, %85ak, jatorria atzerritarra du: gaztea, 18 eta 45 urte bitartekoa, %50,4 gizonezkoak, eta %49,5 emakumezkoak.
- Seme-alabak beregain dituzten **guraso bakarreko familiak**, gehienbat emakume bat buru dutenak.

Egoera “berriak” ikusi ahal izan dira: familiaren euskarri nagusia izanik lan egonkor bat galdu duten pertsonen ugalketan igoera arina.

GIZARTE-LAGUNTZAKO EGOERAK

- Familiek dituzten zailtasun nagusiak eta eskaera esanguratsuenak, biziraupena (elikadura), alokairuko errentak eta etxebizitzaren mantenurako beharrak asetzeko dira.
- Aipatzekoa da martxotik hona, asteak eta hilabeteak pasa ahala, familia-bizitzari eta etxebizitzari loturiko ohiko gastuak metatu egin direla eta zorpetzea areagotu egin dela, eta, era berean, egoera gordindu egin dela hilabeteko diru-sarrerak ez berreskuratzearen ondorioz.

- Beste zailtasun batzuk:
 - Oro har, lana eskuratzeko edo berreskuratzeko zailtasuna, eta familia bizitza lanarekin uztartzeko zailtasunak dituzten guraso bakarreko familiena.
 - Familiako kideren bat aldi baterako enplegu-erregulazioko espediente (ABEEE) egoeran egoteak edo lana galtzeak ekarri du familiaren ekonomia ahultzea eta lehen adinako diru-sarrerarik ez izatea (egoera ekonomiko berriaren aurrean berrantolatu eta birkokatu beharra).
 - Ordukako lanak edo lan ez-formalak pixkanaka suspertzen ari dira, baina ez koronabirusaren aurreko maila berean. Lan-egoera prekarioan zeuden pertsona hauek, hala nola saltzaile ibiltariak edo “manteroak”, ez ziren lehen Caritasera hurbiltzen laguntza eskatzera, eta orain, haien egoerak okerrera egin duen honetan, azaleratu dira haien premiak.

CARITAS GIPUZKOAK PANDEMIAN ZEHAR ETXERIK GABEKO PERTSONEI EMANDAKO ARRETA

MARTXOTIK MAIATZERAKO ALDIARI BURUZKO DATU BATZUK

Martxoaren 14an dekretatutako konfinamenduaren aurretik, 164 pertsona artatzen ziren CARITAS GIPUZKOAREN Etxerik Gabeko Pertsonen sailean, eta horietatik 69, erakundearen beraren gaueko ostatueta. Alarma-egoerak agindutako osasun-neurriei aurre egiteko, Etxerik Gabeko Pertsonen sailak, etxerik gabeko hogeita hamar bat pertsonari gizarte-arreta eman zien egunean 24 orduz.

- **Aterpe zentroari** 24 orduko zentro gisa funtzionatzeko behar zituen baliabideak hornitu zitzaizkion, eta, horrela, bizitoki alternatiba bihurtu zen. **Gehienez ere 12 pertsonen** egin zitzairen harrera.
- **Hotzaldi zentroa, gehienez ere 16 pertsonarentzako**, 24 orduko egoitza gisa egokitu zen.

Zentro horietako pertsonen ohi baino laguntza handiagoa eman zitzaien, eta konfinamendua baino lehen CARITAS GIPUZKOAK laguntzen zituen gainerako pertsonak telefono bidez artatu zituen. Administrazio publikoekiko eta *Covid ostatu-programak* kudeatzen zituzten erakundeekiko koordinazioa areagotu egin zen, konfinamendua amaitzen zenerako gizarte-alternatibak baloratzen hasteko.

CARITAS GIPUZKOAK ETXERIK GABEKO PERTSONEI EMANDAKO ERANTZUNA (EKAINA AZAROA)

CARITAS GIPUZKOAREN erantzunak harremanetarako laguntzan eta beharrian materialetan zentratu dira.

Konfinamenduaren ostean, ekainetik aurrera, saila derrigortuta egon da osasuna babesteko gomendatutako neurriak betetzera, eta, hortaz, honela gauzatu du gizarte-lana:

Gaueko ostatu-programetan:

- **Aterpe gaueko zentroak 22 plaza** zituen, eta, normaltasun berriaren bigarren fasean, bere horretan mantendu da.
- **Hotzaldi zentroan** murriztu egin da gizarte-arreta; 47tik, **30 plazara pasaz**.

Eguneko arreta-programetan:

- **Aterpe Eguneko zentroak**, 80 plaza zituen eta, orain, **70 ditu**.

Martxotik bizi izan dugun gizarte-etapa honek, gainera, gizarte-arreta eta akonpainamendua areagotzeko beharra nabarmendu du, hori baita gizarte eta komunitate-inklusioa lortzeko ezinbesteko tresna. Hori dela eta, **Bidelagun laguntza-taldea** jarri dugu martxan.

Etixerik Gabeko Pertsonen harrera eta laguntza-zerbitzuan, ekainetik azarora, **267 pertsona** artatu ditugu. Horietatik 86 gure eguneko zentro edo gaueko ostatuetan daude.

- Pertsona horien %60k lehen aldiz ukitu ditu Caritasen ateak laguntza eskatzeko, hau da, 160 lagun.
- Pertsona horien guztien %8, edo diru-sarrerara ekonomikoak galdu dituztelako edo hilabete hauetan gizarteratzeko prozesua geldirik ikusi dutelako, bizileku-alternatibak galdu dutenak, 21 pertsona dira.

Beste zenbait datu:

- % 3,7 emakumeak dira.

LAGUNTZA EKONOMIKOAK

Bizi iraupena	48.112,00 €	Etxebizitza	48.333,00 €
Garraioa	687,69 €	Dokumentuak	450,90 €
Aisialdia	120,00 €	GUZTIRA	97.703,59 €

- Nabarmendu behar da Eusko Jaurlaritzak “Lehen Urratsak” funtsa sortu izana eta, CARITAS GIPUZKOA bertako partaide da. Berau, Alarma-egoerak ezarritako konfinamenduan zehar ostatu emateko gaitu diren lekuetan ostatu hartu duten etxerik gabeko pertsonei bideratuta dago.

EUSKO JAURLARITZAREN “LEHEN URRATSAK” FUNTSA

Bidelagun laguntza-taldeari esker, gizarte eta etxebizitza-inklusioko dirulaguntzak garatu eta eskaini ahal izan dizkiegu **Etixerik Gabeko 44 pertsoneri**. Horrek, elikadura- eta bizitegi-beharrianak estaltzeko, **92.098 euroko** inbertsioa suposatzen du.

CARITAS GIPUZKOAK ARTATZEN DITUEN ETXERIK GABEKO PERTSONEN PROFILA

- **Migratzaileak.** CARITAS GIPUZKOAREN laguntza jasotzen duten Etixerik Gabeko Pertsona gehienak migratzaileak dira, orokorrean, oraindik errotze gutxi dutenak, eta enplegua eta bizitza-proiektu egonkorra lortzeko prestakuntza-prozesuak hasteko asmo sendoa dutenak.

Normalean, pertsona horiek bakarrik datoz, eta, ondorioz, ez dute lagundu diezaiekeen gizarte-sareri izaten. Gaur egun, artatutako pertsona ia gehienak Marokokoak eta Aljeriakoak dira, eta, neurri apalagoan, Saharaz hegoaldeko herrialdeetakoak.

Pertsona hauetako gehienek arazoak dituzte erroldetan izena emateko (gutxienez 4 hilabete igaro behar dira gizarte-errolda lortzeko), hortaz, giza eskubideak bermatzea zailagoa izaten da, baita laguntza-prozesu egonkor eta eraginkorrak lortzea ere. Halaber, kezkatuta gaude migratzaileek pairatzen duten estigmatizazioagatik, batez ere Magrebeko pertsonen kasuan, oztopo handia baita elkarbizitza egokia lortzeko orduan.

- **Tokikoak zein pertsona migratzaileak, kalean luzaro egon direnak eta eremuan ondo finkatuta daudenak.** Pertsona horiek zailtasun pertsonal eta sozial larriagoak izaten dituzte beren bizitzako narriadura fisiko, psikiko eta emozionalen ondorioz. Dauzkagun gizarte-programak ez dira beren dinamika eta ezaugarri pertsonaletara behar bezala egokitzen, eta, hori dela eta, pertsona horiek kalean edo inklusio-prozesurik gabe denboran zehar luzatzen da.
- **Emakumeak,** sailean artatutako pertsonen artean, gutxiengoa dira, baina, azken hilabeteetan zenbait emakume hurbildu dira, gehienak gazteak eta migratzaileak, baina baita EAEko emakume gazte batzuk ere.

- Konfinamenduaren ostean, aurretiaz lagundutako pertsona batzuk gure programetara berriz itzuli dira, zeinek gizarte-inklusioren xedea gutxienez bete zuten; ostatu hartzeko alternatiba galdu dute euren diru-sarrerak galdu orduko, edo hilabete hauetan eten egin da beraien inklusio-prozesua.
- **Pertsona berriak kalean:** Ez dira asko baina lehen bizitegi-bazterketako egoera larrian ez zeuden pertsona batzuk heldu zaizkigu. Egoera zaurgarrian eta baztertuak izateko arriskuan zeuden aurretik ere, eta konfinamenduan zehar beren egoerak txarrera egin ostean, aurrera egitea ahalbidetzen zieten enpleguak eta babesak galdu egin dituzte. Emozionalki, inpaktu latza da, eta, egoera horretatik irteteko prozesuak arintzen saiatu bagara ere, gaur egungo enplegu eta egitura-errealitateek trabak jartzen dizkiete balizko irtenbideei.

PANDEMIAK ESKATZEN DIZKIGUN PROPOSAMEN SOZIALAK

- Komunitatearen eremua berreskuratzea, hurbileko harremanak eskaintzen dituelako, beharrezkoak baitira pandemia sortzen ari den eragin emozional eta sozioekonomikoari erantzuteko (elkarren laguntza, auzo-sareak...).
- Hurbil egotea eta kezkatzea, hau da, inguru-marian ditugun pertsonez arduratzea: bizilagunak, pertsona ezagunak, eta gure ahalmenen barruan zaindu eta laguntzeko prest egotea.
- Harreman-akonpainamendua bultzatzea, galera eta ziurgabetasun egoera horrek etorkizunean sortzen duen eragin emozionalari eusteko.
- “Hurbileko” boluntarioak eta zaintzakoak indartzea.
- Desberdintasun gutxiagoko gizartea eraikitzeko gizarte-justiziarekin bat egiten duten gizarte-eragileekin sare-lana indartu.
- CARITAS GIPUZKOAKo bazkide eta emaileei, laguntzen ditugun egoerei laguntzeko ematen diguten elkartasunarengatik eskerrak eman nahi dizkiegu.
- Administrazio publikoen beharrezko inplikazioa azpimarratu etxerik ahulenei laguntzeko, gutxieneko diru-sarrerak bermatuz eta oinarrizko eskubideak (elikadura, hezkuntza, osasuna, etxebizitza...) eskuratzeko aukera bermatuz, eta malguak izatea dauden prestazioak aplikatzerako orduan.